

HISTORISCHE KRING Baerne

NOVEMBER 2022

N I E U W S B R I E F

Voor u ligt weer een Nieuwsbrief van de Historische Kring Baerne. Daarin kijken we even terug op de afgelopen maand, maar we kijken ook een beetje vooruit. Naar de lezing van Wim Hazeu op 22 november bijvoorbeeld en naar de komende tentoonstellingen. De werkgroep Genealogie vraagt informatie en de ARWE heeft hulp nodig.

En dan de huisvesting. De kring is al geruime tijd ondergebracht in de kelder van de Bibliotheek: er zijn al een tijd plannen voor een andere invulling van het gebouw. De penningmeester en secretaris zijn bij elk overleg daarover aanwezig en vertellen in deze Nieuwsbrief meer.

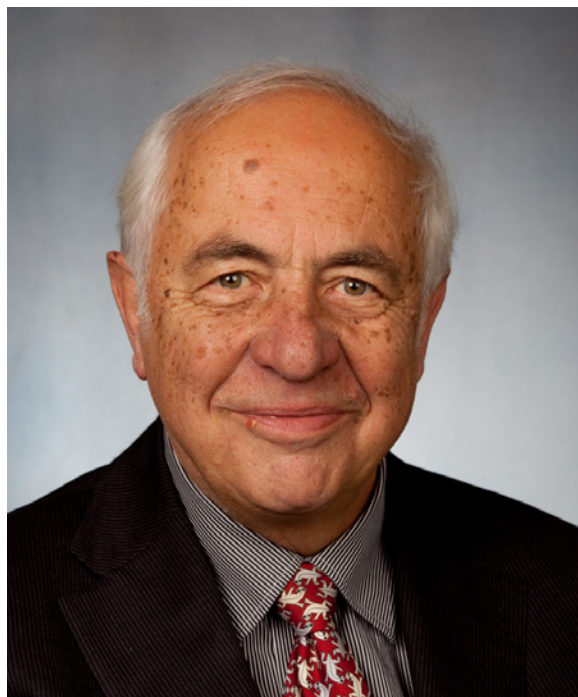
Verder kunt U in uw agenda van 2023 alvast een leuke lezing noteren en vanzelfsprekend de datum van de Nieuwjaarsreceptie: **6 januari**.

Ik wens u veel leesplezier!

Ans van Egdorn

22november: Lezing door Wim Hazeu: 40 JAAR CULTUREEL LEVEN IN BAARN

In 1982 werd Wim Hazeu één van de uitgeefdirecteuren van de Baarnse onderneming Bosch & Keuning. Hij maakte in dat jaar de overstap van de functie van uitgever bij Elsevier Boeken waar hij van 1978 tot 1981 werkte. Vanaf 1965 was hij bij de NCRV-radio chef van de literaire afdeling (hoor spelen, documentaires, het boekenprogramma Literama) en hoofd en programmamaker NCRV-televisie vanaf 1972, in de tijd van Swiebertje, Bartje en Sil de Strandjutter. Die omroeptijd betekende ook het eerste contact met Baarn, want hij bezocht met enige regelmaat het NCRV-kantoor op het Stationsplein. In 1983 ging hij met zijn vrouw Thera Coppens en twee kinderen in Baarn wonen. Vanaf dat moment heeft hij, intussen veertig jaar lang, deelgenomen aan het culturele leven in Baarn. Natuurlijk als uitgever die vele schrijvers in Baarn ontving, onder wie Roald Dahl, Toon Hermans, Yvonne Keuls en Jan de Hartog, maar ook als bestuurslid van de Openbare Bibliotheek, als lid van de Gemeenteraad en als lid van het comité Joods monument. Hij was ook bij de organisatie van tal van evenementen betrokken, zoals de befaamde Eschertentoonstelling in kasteel Groeneveld in 1998. Tijdens zijn lezing maken we met Wim Hazeu in Baarn de periode mee van de grote kaalslag in de jaren tachtig, toen er nog geen sloopvergunning nodig was, tot aan de periode, waarin sprake was van cultureel herstel. Dat hij zich in Baarn ontwikkelde tot een van de bekendste biografen van Nederland, met de levensverhalen van Escher, Marten Toonder, Achterberg, Slauerhoff, Vestdijk en

© november 2022 - HKB/Ans van Egdorn

Lucebert, en met de monografie van de schilder Paul de Lussanet, die een tijdlang in Baarn woonde, zal niet onvermeld blijven. Baarn als voedingsbodem voor een schrijversechtpaar. Datzelfde zal gelden voor zijn contacten met Baarnse kunstenaars. Kortom, we zullen luisteraar en toeschouwer zijn van een afwisselende lezing, ondersteund door een powerpoint-presentatie met vele illustraties.

Datum: 22 november; **tijd:** 20:00 uur (zaal open om 19:30 uur)

Plaats: Herberg van Paulus

Entree: Leden van de Historische Kring Baerne: gratis (voor zichzelf en een gast).

Niet-leden betalen € 4.00.

Tentoonstellingen in de Oudheidkamer

De lopende tentoonstelling over de kunst langs de openbare weg, "Kunst stap voor stap" blijft voorlopig nog even staan. In maart 2023 wordt er ruimte gemaakte voor een nieuwe tentoonstelling. Deze zal gaan over de rivier de Eem. Hoofdmoot in deze nieuwe tentoonstelling wordt ingeruimd voor de Baarnse Watersport Vereniging "de Eem", die komend jaar haar 100-jarig jubileum hoopt te vieren. Naast de watersport vereniging krijgen ook andere facetten van onze mooie rivier de Eem aandacht. Opnieuw dus een tentoonstelling die het bezoeken waard zal zijn.

In het najaar van 2023 wordt deze expositie gevolgd door een tentoonstelling over de Baarnse Ziekenomroep (BZO) en RTV Baarn die daaruit is voortgekomen.

Het paardenwonder van Baarn

Ondanks dat de Werkgroep Genealogie pas in maart jl. officieel van start is gegaan werden al eerder vragen op genealogisch gebied aan de Historische Kring Baerne gestuurd.

Op een van de verzoeken wil ik hier dieper ingaan, namelijk die van een kleinzoon van Marten Jans van Leur. Marten Jans van Leur wordt op 27 november 1880 in Utrecht geboren als zoon van Gijsbertus Wilhelmus van Leur en Antje Noordraven. Marten Jans trouwt op 4 februari 1903 te Utrecht met Johanna Jacoba van Boeschoten. Het paar woont vanaf 28 februari 1903 in de Catharijnesteeg 3 te Utrecht. Per 28 augustus 1903 wonen ze in Baarn op het adres Wijk C no. 241 en in 1906 in Wijk G no. 298. Zijn grootouders zouden rond 1900 een uitspanning in Baarn hebben gehad. Marten Jans is van beroep koetsier en heeft waarschijnlijk bij een stalhouderij in Baarn gewerkt. Misschien was deze stalhouderij verbonden aan een uitspanning, maar hij is daar als eigenaar of beheerder niet aange troffen. Het paar woont slechts zeven jaar in Baarn waar twee van hun kinderen worden geboren. Waarschijnlijk is het gezin in verband met het werk van Marten Jans vaak verhuisd: het woont o.a. in Den Haag, Rotterdam, Loosduinen en Nunspeet.

De kleinzoon meldt dat Marten Jans als bijnaam "Het paardenwonder uit Baarn" had en op die naam post uit de hele wereld kreeg.

Door de werkgroep is gezocht in "Baarnse Persoonlijkheden", in telefoonlijsten, in plaatselijke en regionale kranten en op de zoekterm 'paardenwonder', op internet. Maar wij hebben helaas niets over Marten Jans van Leur kunnen vinden. Mochten er lezers zijn die ons iets meer over Marten Jans kunnen vertellen, dan horen we dat graag. Dit kan via e-mailadres Gen@historischekringbaerne.nl

Lezing 'Liefde van toen'

Op 1 november vond in het souterrain van de bibliotheek de lezing "Liefde van toen" door Mark Traa plaats. Het was de eerste keer dat een lezing in samenwerking met Bibliotheek Eemland werd georganiseerd. De 25 bezoekers konden genieten van een uiterst vermakelijk verhaal over advertenties en oproepen die tussen 1890 en 1950 in diverse kranten werden geplaatst. Regelrechte contactadvertenties (Ik heb een huis, 4 koeien, 2 varkens en een geit. Nu zoek ik een vrouw van 25 jaar), eerste ontmoetingen (in den schouwburg, eerste loge links, witte handschoenen), wanhopige berichten (schrijf mij, opdat ik leef, of sterf.....) en clandestiene relaties (F., kom niet! H. weet alles!)

Op 26 januari is er weer een lezing in samenwerking met de bibliotheek over de 'Roaring Fifties' door Ad van Liempt.

Opnieuw onderhoud grafheuvels Landgoed Pijnenburg

11 maart jl. heeft de Archeologische Werkgroep (ARWE) samen met vrijwilligers van LandschapErfgoedUtrecht, landschapsbeheergroepen en diverse archeologische verenigingen onderhoud gepleegd aan een drietal grafheuvels op Landgoed Pijnenburg. Jonge boompjes en andere begroeiing werden van de heuvels verwijderd.

Vervolgens heeft de ARWE op zich genomen om tweemaal per jaar, in voor- en najaar, onderhoud aan de grafheuvels te verrichten. Woensdagmorgen 23 november gaan wij aan de slag om de grafheuvels weer in originele staat terug te brengen. Wij verzamelen om 10:00 uur op het parkeerterrein bij Restaurant Groot Kievitsdal en lopen dan naar de grafheuvels. Wij werken tot ca. 13:00 uur. We hopen uiteraard op een flinke opkomst. Wij vragen iedereen om zelf voor gereedschappen als schoppen, zagen, takkentangen, bijlen, etc. te zorgen en ook rekening te houden met eten en drinken.

Iedereen, ook niet-leden van de HKB, is vrij om zich hiervoor op te geven. Stuur daarvoor een E-mail aan archeologie@historischekringbaerne.nl

Wandelen door Baarn

Al geruime tijd buigt de wandelingencommissie zich over de routes die door de historische kring worden aangeboden op de website. De wandelingen worden nagelopen, up-to-date gebracht en in een nieuw jasje gestoken. Er wordt ook gewerkt aan een literaire wandeling die breder onder de aandacht gebracht zal worden.

De eerste vernieuwde wandeling zal binnenkort op de website verschijnen.

Huisvesting Historische Kring Baerne

Door het besluit van de Gemeente Baarn om de Bibliotheek samen met het theater te huisvesten op de huidige locatie van de Speeldoos en door de vaststelling van de Gemeentelijke Vastgoed Nota is onze huidige huisvesting in het pand Hoofdstraat 1 onzeker geworden. In deze nota wordt een aantal gemeentelijke panden waar culturele activiteiten plaatsvinden, zoals het Nutsgebouw en het Poort-

huis, afgestoten. Aan de in deze panden gehuisveste verenigingen en andere organisaties die ruimte zoeken is gevraagd samen na te denken of het gebouw Hoofdstraat 1 na vertrek van de bibliotheek voor hun activiteiten geschikt kan worden gemaakt. Het zou dan een plaats voor “ontmoeten” gaan worden en vele verenigingen onderdak kunnen bieden. De werknaam voor deze nieuwe plek is “Het Brinkhuis”.

Wij hebben ons aangemeld voor de “kopgroep” en zijn nu met een aantal verenigingen in gesprek over het toekomstig gebruik van Hoofdstraat 1.

De Gemeente heeft adviesbureau De Plekkenmakers ingehuurd om dit proces verder vorm te geven. Op 3 september tijdens het Cultureel Festival heeft dit bureau het “Dromenlab” gepresenteerd, een concept dat door dit bureau in meerdere gemeentes is gebruikt. Tijdens het “Dromenlab” hebben bezoekers aan het Festival hun dromen met betrekking tot “ontmoeten in Baarn” kenbaar gemaakt. Deze inventarisatie is door de kopgroep op 8 november met wethouder Steven de Vries besproken. Wij hebben van de gelegenheid gebruik gemaakt om de wethouder te wijzen op de slechter wordende bouwkundige staat van onze kelder. Onder meer de wenteltrap, het sanitair, en de vloerbedekking zijn aan het eind van hun levensduur.

Uiteindelijk moet dit proces gaan leiden tot een visie voor het gebruik van het pand Hoofdstraat 1, het “Brinkhuis”.

Op dit moment zijn er echter nog veel onzekerheden. Op de eerste plaats is de verhuizing van de bibliotheek nog niet zeker. Er moet nog een debat in de Raad komen over de verbouwing van de Speeldoos en de daaraan gekoppelde verhuizing van de bibliotheek. De nieuwe Raad heeft mogelijk andere ideeën.

Op de tweede plaats, als de verhuizing van de bibliotheek doorgaat, is het de vraag of onze vereniging wel past in het concept “ontmoeten” en of de aard van onze activiteiten wel past in een multifunctioneel gebouw. Wij hebben eigen opslag nodig en we willen onze activiteiten uitvoeren dicht bij onze opslag en dicht bij ons archief en graag goed toegankelijk en zichtbaar in het centrum van Baarn.

Wat er ook gebeurt, wij blijven werken aan de verbetering van onze huisvesting, waar dan ook, Namens het bestuur,

John Boers

Machteld Olthof

Om vast te noteren in de agenda

6 januari 2023 Nieuwjaarsreceptie Historische Kring Baerne

26 januari 2023 Lezing door Ad van Liempt over de Roaring Fifties
(In samenwerking met Bibliotheek Baarn)